

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hova
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hova
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kérlatok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben azhoz hordva vagy
külső postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díj:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyílttér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

a
"KÖZÉRDEK"

XII. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 "
Egy negyed évre . . . 1 "

A "KÖZÉRDEK" szerkesztősége:

Dr. Magyarai Károly. Török Bertalan.

Kiadó tulajdonos:

Wokál János.

Közigazgatásunk.

Mindenestre különös, hogy amíg az állami tisztviselők versenyezve küzdenek fizetés felemelésért, midőn a középiskolai tanárok közül, különösen a vidékiek egész dühbe jönnek a fővárosiak állítólagos protegalása miatt, addig a vármegyék s a vármegyei tisztviselők hallgatnak. Régebben kértek, könyörögtek, s most midőn tíz százalék felemelést ajánl maga a miniszterium, nem használják fel az alkalmat méltányos igényeik indokolására részletes kifejtésére. Nagyon csodálódik, ha valaki azt hinné, miszerint a megelégedés hallgattatta el őket, dehogyan! A tisztelt „közvélemény” és a sajtó egyrésze kimondotta az anathematát a vármegyékre, csak nem kompromitálhatja magát az államcsinók serege azzal, hogy megfelelő dotációval ellátva tovább élhessen a törvényhatósági tisztviselőket, — éppen azokat, akiket a közvélemény és a sajtó dacára oly nehéz — államosítani. Csak könnyebbé akarják tenni a koplalást azzal a tíz percentel, melyet azonban úgy kell beosztani, hogy a kisebb fizetésűek 20 százalékot, a nagyobbak pedig — semmit

se kapjanak. Hát hiszen köszönjük ezt is! nagy haladás ahoz képest, midőn — még csak reánk se gondoltak, hanem azért mindent megköveteltek, a sánc ásástól a legmagassabb diplomáig mindent kell tudni.

Nem tudjuk, hogy főispánjaink, képviselőink milyen információkat adtak, vagy egyáltalán eszközbe jutott-e adni az illetékes helyen. De ime felhozhatunk néhány esetet, melyel igazolhatjuk, hogy azt a 10% javadalmazás emelést távolról se gondolja valaki valami imponans dolognak s olyan-nak, hogy azzal reperáljuk meg a nyomorúságot is s még az adminisztratív hiányait is.

A főszolgabírónak van 1000 frt fizetése, 200 frt utazási általánya, 200 frt hivatal és lakbér általánya. Hol kap mos valaki 200 frtért olyan házat, ahol hivatali helyiségnek feltétlenül 3 szoba, s a főszolgabírónak, kiváltha családostól, szintén 3 szobája, honyhaja s kamarája legyen. Sehol! Igen ám, de még ezenfelül fedezni kell a hivatal fűtését és világítását is! A főszolgabírók szépen reá fizetnek. A szolgabírák, kik legalább is törvényeski jegyzői rangban vannak, 700 frt fizetést kapnak. Lehet-e ezzel tisztességes családot fenntartani?

A járási orvosoknak van 400 frt fizetésük és 150 frt utazási általányuk. Hogy ebből kolera, tifusz, difteritisz és más járványok alkalmával hogyan jöhessenek ki, eltekintve a különben is kötelező utazásoktól, s egyáltalán hogyan felelhetnek meg közegészségügyi feladataiknak például 30—40 községben, azt bizony könnyű elképzelni. Pedig igazán lelkiismeretesen nem is csak egyik másik végzi dolgát s egyszerűen reá fizet utazására abban a reményben, hogy talán belátják oda fenn a tarthatatlan helyzetet és segítenek rajta.

Itt van az állategészségügyi szolgálat, Vármegyénkben 150 frt utazási általányért, melyet most valamivel megszorítottunk, két állatorvos futkossan be 180 községet, végezze a vasúti állomásokon az állatfeladások felügyeletét, vásárokon jelen legyen, járvány esetében ellenőrizze az intézkedések keresztülvitelét, boncoljon, gyógyítson stb. Képtelenség ezt mind jól keresztülvinni. Hanem hát erre nincs pénz.

A községek vagyoni ügyeit szigorú ellenőrzés alatt kellene tartani, rovatalkó kivételét, beszédését, elszámolását tételenként megvizsgálni. E végből járási számvevőségek felállítása volna szükséges. Ki gondol reá? Nincs pénz!

Pedig ezek s más egyéb. a dolgok nem is egyszer mindaprára megvoltak magyarázva, fel voltak terjesztve. Nincs pénz! Bizony tisztelt közvélemény, amikor egy hadnagyocska jobban van fizetve mint egy főszolgabíró, s mikor egy albiró jövedelme felér egy árvaszéki elnökével egyenlő kvalifikáció, de több felelőség és teendő mellett, talán ezt tekintetbe lehetne venni valahára!

Levelezés.

Tövis, 1893. január 4.

Kicsiny városka a mi községünk tekintetes szerkesztő ur és kérem ne vegye rossz néven, ha egy ilyen kis igényekkel bíró község zajtalan életének egyik fázisa kétféle tractatiónban is akar a „Közérdek” hasábjain megjelenni.

A múlt évi december hó 22-én a tövisi állami elemi népiskola falai között végbement ruhakiosztási ünnepély lelkesült hangjából akarnék egy csendes visszhangot fixirozni, egy pium desideriumot kifejezni. Egy jámbor óhaj-tást, melynek megoldását mi tövisiek már rég várjuk és várja velünk együtt a népnevelésnek, a helyes alapokra fektetett oktatásnak nemcsak hangzatos frázisokban kifejezett elve.

Az előző — erről szóló — cik tisztelt tudostója híven referált a valóban megható lelkesültség között lefolyt ünnepély külső mozzanatairól, mit én azért mellőzni is fogok, de hogy az iskolai gondnok és tanítói kar által rendezett eme ünnepélyből melyekben létező consequentiákat vont volna le, csak eme isconicus rövidséggel oda vetett sorok tesznek tanubizonyosságot:

„Vajha minden év karácsonyán küldend el anyag-lát iskolánkba, de különösen küldene rövid időn belül még egy tanerőt a jelenlegi két tanerő nehéz feladatát megosztani. Vajha vágyunk teljesülne!”

A tisztelt tudostó által oda tett két felkiáltó jelet itt nálunk nagyon helyesen tudják interpretálni. Ha nem csalódom, az egyik felkiáltó jel az igazgató tanító ur fel-

TÁRCZA.

Az élet terhe.

Künn egy koldus . . rongyos mezben,
Dideregve, kimerűten
Neki dől ott egy bázfálnak.
Nagyot sohajt, oszú elballgat . . .
De bar néma, — vonássin
A gyötrelém, a testi kín
Mintha panasz-szót emelne:
„Mily nehéz az élet terhe!”

Benn a gazdag . . meleg házba
Melegedik le s föl járva
A szőnyegen véges-végig.
Lelkét, szívet gondok tépik,
A homlokát simogatja
S ily szavakat suttog ajka
Maga elé, lassan, csendbe:
„Mily nehéz az élet terhe!”

Soha gazdag nem voltam én,
Nem is voltam koldus-szegény,
A kettő közt . . . S mégis gyakran
Tudva, avagy öntudatlan,
Mint a szegény néma arca,
Mint a gazdag szöllő ajka,
Panaszlam én is, reszketve:
„Mily nehéz az élet terhe!”

De most, midőn együtt vagyunk,
Egygyé olvad szívünk-agyunk,
Oh az élet csupa gyönyör!
Semmi nem fáj . . . és nem gyötör.
A lélek és a test fájdalma,
Mintha mind elmúltak volna!
Mindem . . . az is elfeledve:
Mily nehéz az élet terhe!

B. Józsa Gyula.

A n ő.

— Irta Szakács Imre. —

Folytatás.

„Igen asszonyom! Ha látni akarja a mai nőket, viszonzásul ön kövessen most engem; most én fogom megmutatni a mi nőinket.

Egy pillanat és ismét a földön voltunk,

Elidudulánk körutunkra.

Egy nagy, tágas épület bejáratához értünk. Szomorú nép löze jutottunk. Száz meg száz rongyos alak támo-lyogott erőteljén az ajtókhöz. Koldusok és nyomorékok fájdalmas és zugolódó nyöszörgése hallatszott. Szívünk öszszefacsarodott a kínos látványra. Itt egy féllábu hadfi bicceg, a nyomor szenyje még a mellén függő bronzérmek is beletekítette; ott a sarokban galambosz férfi támaszkodik fáradtan mankóira, ráncos arcát nedvessé tette az élet harcra; amott egy nő rongyolt ruhával elcsigázott természetén, ajkain az éhség, szemében a szenvedés tikkadtsága, karjaiban két meztelen gyermeket. Im azonban az ajtó nyílik s a keserves panaszok sóvárgó mosolygá olvadnak föl a durva ajkakon, a homályosult szemekben fény villan meg. A mankós most kiegyenesedik, a törtlábú hadfi tüzesen jár-kél s a sorvadtt gyermekek egyszerre kiátják anyjuknak:

„Nini az angyal, az angyal! Nini . . .”

Valóban angyalok is azok. Tisztes nők, kiknek haja öszsbavegyül már s viruló hajadonok versenyeznek, hogy a párolgó ételből mindenkinek juttassanak. Az előbbi moraj elhal lassankint, itt-ott csevegés is hallatszik, majd békülten széteszlanak, hálás pillantást vetve a nőkre s halk imát rebegve az egék urához, ki a lég madaraira is gondot visel . . .

Klio jegyzett. Tovább haladtunk.

A város félreeső helyén ridég, néma köéület emel-

kedett, homlokzatán vereskeresztes lobogót lengettet a szellő. Szótlanul léptünk be. Kábító szag áramlott ki a szobákból, mely öszszesorjítja a tödöt. Az egymás mellé párhuzamosan sorakozó ágyakon emberi alakok vonaglot-tak s a fájdalmas nyögések züréből ki-ki vált egy-egy jajgatás. A háború sebesülteit között itt-ott fehér női alakok suhannak el, mintha menekülni akarnának a hálát rebegő ajkak látásától, melyek oly szomorú ellentétet képeznek a kínoktól eltorzult arcvonásokkal. Titkolva zárják magukba a nők a borzalmas szánsímat és a fájó szorongást, mely szívüket facsarja. Csak egy-egy forró könny-csepp hull a sebesült lábzan egő arcára s az a legjobban enyhíti a fájdalmat . . .

Klio ismét jegyzett. A szomorú helyről a főtérre értünk. Az utcák tündéri világításban usztak, mindenütt nevetgélő arcokkal találkozottunk, nyűsgó hangyabolyhoz hasonlított a tér, a boltok zajosak voltak a betolóúó vásárlóktól, itt-ott bámeszködő csoportok fogták fel a kirakatokból eláragyodó fényt. Igen, ma karácsonyest van. Fényesen öltözött urhölgyek sietnek a szentegyházba, hová a most megkonduló harangok hívják a hívőket: gazdagot és szegényt egyaránt. A templom előcsarnoka zsongott örömsükben pajzánkodó gyermekek, kikre örömkönyynak közt tekintenek a szegény édesanyák. Türelmetlenkedő fucska hangja hallszik ki a zsejából:

„Édes anyám, hol van már az angyal?”

A csengettyű megszólal, néma csend lesz. Tisztes férfi emelkedik föl helyéről, arcát áldott jószág sugarai biborozzák. Beszél csodás hangon csodás történetekről Názarethről, behlehem-i csillagról, Jézuskáról, angyalokról, kik most is leszáltak a földre s a jó gyermekeknek csiz-mácskát, cipőcskét, kabátot, kis kontózt hoztak, hogy ne fázzanak. „Áldjátok ez angyalokat” gyermekeim végző beszédét a tiszteletes. A hála és öröm könnyei s hangjai kitörnek és mintha egy titkos kéz egyszerre nyitná meg a lebilincselte ajkakat: föléssendül az ének: „Krisztus u-

kiáltása, a második a tanítónőt illeti. Egy harmadikhoz mi formálhatnánk jogot — sőt egynegyediknek is akadna gazdája . . .

En többet akarok eről mondani a 3-4 sornál, azon édes reményben hogy Havas Gyula dr. tanfelügyelő urunk kegyes leendő pár percnyi figyelembe részesíteni szerény soraimat.

Hisz nem magamról szölok.

Csak evidenssé akarom tenni azt, hogy az iskolai gondnokság, élén a nevelésügy terén magának már bokros érdemeket szerzett kiváló tappointu és fáradhatlan ve, zérrel Boér Jenő doktortal, szövetkezve a lelkesen buzgalkodó, de csak két tagból álló tanító karal, egy generáció életéhez képest rövid 7 év alatt olyan eredményeket ért el, melyeket a legszigorubb obiectivitással is fényeseknek kell mondanunk. Ennek bizonyítására nem hozok fel egyebet, mint dr. Boér Jenő urnak múlt évi dec. 22-én mondott emelkedett hangu megnyitó beszédjének egyik legigénytelenebb és mégis legékebb részét.

Beszéljen a szögóra statisztika: A kezdetben 25-öt tevő tanuló száma ma már 116-ra emelkedett! Tehát 7 év alatt a létszám majdnem megötszöröződött. Igaz, részök van az emelkedésben, a rendes népszaporodási viszonyoknak is, de tagadhatlan másfelől, hogy a szülőknek az iskola iránti bizalmatlansága folytán, a tankötelezettség csak utópia szokott lenni s hogy jó iskola nélkül azok a sákedező népszaporodási viszonyok egy csomó analfabetát, rakoncátlan utcagyereket, vagy legfeljebb libapásztorokat eredményeznek. Így a jó is rosszra válik.

Ez a tényállás.

Ha már most, annak az iskolának, mely megtudja szerezni és megtudja tartani a szülők bizalmát, fel tudja kelteni a gyermekek tanulási kedvét — egynehány kö-zülök már szakiskolában van! — ha annak az iskolának, mely a tanítás, nevelés tantaluzsi munkája közepette fáradtság és áldozatok árán a humanitásnak is áldoz, szegény gyermekeket fölöltöztet, képesse teszi iskolalátogatásra, ha annak az iskolának fontos miaszóját előismerjük, eleget tettünk-e már a népnevelés ügyének?

Ha ezeltől 7 évvel 25 tanuló számára elég volt két tanerő, kielégítő ez a szám ma is, mikor 116 a tanuló száma?

Minden évben 25-30, betűt még nem látott gyermek fejébe kell beverni az ábécét legalább a nagybetűkig, tanítani a 2-ik osztályt írásra, olvasásra, nyelvtanra, a felsőbb osztályokat (3-ik, 4-ik 5-ik 6-ik!) számtan, földrajz, történelem, természetrajz, természettanra, énekek, rajz és tornára, a lányokat százféle kézimunkára — egy és ugyanazon órában hatféle osztálynak! Hatféle tantárgyat!

Ki látja karát ennek a természetfelett megerőltetett munkának?

A gyermek? A tanító? Vagy a szülő?

En azt hiszem, mind a hárman, s ezenfelül leginkább a haza, a társadalom, mely zömében épen azokból a gyermekekből, tanítókból és szülőkből áll. És azt meg nem szüntetni nagy hiba lenne. És a megszüntetéshez nem kell több, mint hogy Havas Gyula dr. ur emlékez-

runk áldott születésén! A fényes ruhájú hölgyek éneke egybe vegyül a szegény édes anyákéval . . .

Klio ismét jegyzett s folytattunk utunkat. A térről szük utcába léptünk, hol két ház vonta magára figyelmünket. Az egyikből zsvaj, tomboló tánc zaja, rikoltás, muzsikaszó hallatszott. Benézünk az ablakon. Mámoros férfi dévajkodott, szeméi homályosan csillogtak vérmes öbleikben, keble zihált vadult jókedvétől. Magasan feltartá kezében a habzó poharat, közbe rekedten rikoltva. Majd villámként odahajlik a körülötte kacérokodó leányhoz s egy csók, egy ölelés, szilaj röhgés . . . El e képpel! . . .

Bepillantánk a másik ház ablakán.

A lámpa reszketeg világánál halvány arcu nőre esett tekintetünk. Őleben dédelgeti kicsinyét s oly sovárgva lesi, hogy valjon mit gyógyognak azok a piciny ajkak, s mikor azt hiszi, hogy megértett valamit a gagyogásból, magasra kapja, összecsokolgatja, meg megint visszaveszi ölebe, megtörli szájacskáját, miközben sohajtva tekint az egyhanguan ketyegő fali órára, későt mutat az s a férj ma is későn jó haza. — Ujra gyermeke ötlük szemébe, megint dédelgetni kezdi s mintha oly gondolat cikáznék át agyán, melytől boldogsága függ: hirtelen talpra állítja gyermekét öleiben s szavakat mond ajkai közé:

„Mondjad kedvesem, mondjad kicsikém: papa, pa-pa.”

A gyermek összecsesüsbriti ajkait az első szóra s váratlan utána mondja az anyjának:

„Papa, papa!”

A nő öröme határtalan. De az ajtó felnyílik e percben s rajta ugyanazon férfi lép be, kit az előbb láttunk. Az anya remegve áll föl, a gyermek ujongva kiáltja:

„Papa, papa, papa!”

A férj visszatánorodik, mintha most ébredne valami rossz álomból, — egy megrázó kiáltással hirtelen oda borul a nőre s átöleli gyermekével együtt:

„Bocsás meg, engedj meg!”

zék meg ama szavairól, melyeket a nyári vizsgák alkalmával zárbeszédében hangoztatott, melyek oda convergáltak, hogy dr. Boér Jenő ur indítványát magáévá téve, minél rövidebb idő alatt a tövisi állami elemi népiskola tanítói karát szaporítani fogja.

A hatodik hónap telik azóta nagyságos Tanfelügyelő ur! . . .

S az idén még több a tanuló mint a tavaly! . . .
Lupus Spectorator.

Dalestély Abrudbányán.

A Karácson szépén köszöntött be városunkba, esikorgós hideggel és meglepő örömekekkel, első örömiük volt a gyerekeknek, a sok szép Karácsonfa meglepte őket a az anyagi beköszöntött, a nagyok is örvendettek, mert másodnapján egy: d a l e s t é l y t rendezett a helybeli „vegyes dalkör,” mely igazán megmutatta, mily szépen haladott egy pár hónap óta, a minék a régebbi „polgári dalkör” nem igen örvend. különben az est örömet, ugy a műsor, szép lefolyását egytetünk buzgó és fáradhatatlan elnökönek Némety Mihálynak köszönhetjük, a ki megmutatta, hogy a szépért és nemesért tud lelkesezni.

A dalestélyen ott volt a város színeje, a helybeli tisztikar, ugy a román intelligencia, a hősi ifjuság. szép leányokba nem volt hiány. A műsor a „Havasi kirt” nagytéremben fél 8 órakor, zongora nyitányival vette kezdetét 6 kézre, Képes Ferencz né önga valódi művészzel játszott, a két kisasszony Erzsike és Mariska valóban csinosan segédkeztek és emelték a darabot.

A dalok kitünő jól sikerültek, a „szatócok dala” megtette a hatást; négy férfhangra volt alkalmazva, annyit rég nem nevetett a közönség, mint ezen, mely ugy összepásozott mint a hajdu és harangöntő, többek között megemlitem betegleves, nyirakseprő, vasbűlincs, — macskanadrág, bajuszpódró, fakilincs stb még egyszer kellett ismételni, annyira megtatszt a közönségnek, A „Talpra magyar”-t, valódi tüzzel énekelte a dalkör, a mit emelt zongora kíséret. A szavaltatok között leginkább kiűnt Boér Pannika k. a. Hunyadi László költeménye, melyet igazi érzéssel adott elő, Sidlo Ida k. a. sem maradt hátra a Nagy mamával valódi csinnal adta elő Máté Lujza k. a. is csinosan szavalt. Egy d i a l o g, melyet Sidlo Etelka k. a. és Trián Aurél ur adtak elő megtette a hatást, végül az O r r i i i monolog, melyet Trián adott elő, megneveltette a közönséget. A tánc megkezdődővén leányaink öröme, lehetetlen volt táncosnót kapni, csakis a n g a z s á l n i, a négyeseket 60 pár járta, a jó kedv reggelig tartott. — Bevétel volt 128 frt. kiadás 65 frt, maradt 63 frt haszon melyből a karnagy 29 frtot kapott. — Felül fizettek: Földp Sándor ügyvéd 2 frt, Krisán József ügyvéd 1 frt, Drája Emil ügyvéd 1 frt, Szabó Istvánné 50 kr. Fogadják a dalkörneveben ugy a felelőzők, mint a mpártolók hálás köszönetünket.

Egy dalárdista.

Vizakna utcai lehető tekintettel a város multjára, állandó nevezettel látandókel!

Irta: szentkatolnai Bakk Endre.

(Folytatás)

XII. A l s ó - h o s s z u u t c a, Kopánczi Andrásról Pasku József. — Ebből lejáró van Ács Beni János és Székely István házasutca.

XIII. P i a c u t c a, Szöcs Sándortól Reiszner káplán házáig. 1793—1825 közt Piaci utca, 1796-ban Piac-szer kis utca néven iratott. — Melynek közepe tájt van a „vészid,” mi 1849-ben febr. 4-től fogva még inkább an-

A nő sir is, remeg is, szíve repes az örömtől a gyermek kiáltja: „papa, papa, papa” — a férfi alig állva lábain, sir . . . zokog.

És Klio ismét jegyzett.

„Menjünk tovább asszonyom” szólók.

„Nem. Elég az örömből” felelé lthegve.

„Nos, hát vannak nők a mi bolygónkon?” kérdém mosolyogva.

„Oh igen, igen, vannak százezor, ezerszer többen, mint régen. Ön a győzelem!” s könyvtől ragyogó arccal nyújtá kezét.

Udvarias fejhajtással fogadtam az én nőimnek szóló bókot és azzal visszakisértem a madameot a Venusba.

Ott persze nőhöz illően csakhamar elfecsegte tapasztalatait az uraknak, kik bálmulattal hallgatták a történetek. A hallgatag Tacitus kétkedőleg rázta fejét, hogy még ilyenek is történhetnek a földön, — Szalay László igenlőleg hunyorított szeméivel, mintha rég tudna már ilyes históriákról. Herodotos pedig asztalhoz ült s kilenc muzsája történelméhez tizedikül még egy könyvet irt a nőnek, mint a józsv nemtőjének számára. — Mercuriusnak, kötelességévé tette, hogy a Gallilei által az ég és föld között létesített távirón jelezze pontról-pontra a nők jótetteinek számát, s e perctől kezdve sűrűn cseng a csengő, a mint az elektromos áram utnak indul; — Herodotos pedig felesége, Klio parancsára — zsörtölődve bár, de folyton jegyez.

Homlokomat hűvös szellő érinté és ismét asztalomnál voltam. Légi utamra gondoltam s elégtlen mormolám, hogy bizony hűstettek a mai nő munkái is!

Vége.

nek nevezhető; mert ezen hid Bam visszavonulásakor össze omolván, itt elvesztette ágyait, podgyászait stb. . . Ezen utcába vlt elszálalva nemzetünk nagy költője Petőfi Sándor a jelzett időben.

XIV. P i a c. — 1693 piacszer, 1793 piac-sor). A piac-szer éjszak keleti részén van Bethlen G. által 1578-ban Sárossy Boldizsár megnemesített házasutca; melyek utána Szakács alias Somlai János, azután 1600-ban Bakos Bálint, 1620-ban Hajdu ? portai követ, 1650-ben Sebessy Miklós, azután Péter János, 1683-ban Czompó alias Kis Kristóf, 1689ben „Veresház” nevezet alatt birt. — Itt van nyugatra Luczay N. János féle fundus is és több történelmi nevezetességu más hely.

XV. D i á k o k s i k á t o r a, — gyógyszerár szegletétől a Kémendy Miklós házáig, (ev. ref. kántori új szállás). Nevezetét onnan vette, mivel régentén a reformátusoknál a kántoron (leány tanítón kívül) más rendes tanítók nem voltak, h a n e m i d ő k é n t a n a g y e u y e d i „Kollégiumból” 2-3 diák küldetett ki a figyermek tanítására (Berk J. Trans. T. H. C. IV. §. CCLXII. p. 302.), kiket lakjához ezen sikátor vezetett. — Templomba menő utcának is nevezetik, — mivel ebből járhatni 1232-től rom. kath., azután 1545-től egye-sült luth. és ev. ref. templomba.

XVI. G e r é b h á z u t c a, — Timár K. eselédházától az ev. ref. papi telekig. Többi régi iratban, legkivált pedig egy 1727. márc. 1-én kelt Introductióba „platea vulgo Nemes utca nuncupata” emlittetik. Itt volt hajdan több nemes fundus, vagy nemes személy által birt házasutca, u. m. a Vizakna történetében oly nevezetes 1222-ben épült Gerébház, annak esűrés kertje a Bogáthy fundus, Petky fundus, 1635-taj Nagy Péter megnemesített fundusa.

Ennek közepe tájától 1693 előtt vezetett ki Kis-esür felé egy kapus, a minemes utcából kijáró kapusnak, vagy 1687—1698 Szebenféle kimenő kapusnak is iratott, — de 1700-taj átátetett Bogáthy J. által az ev. ref. papi telek szomszédságába, mi 1796 után kath. temető kapus, újabban „pap kapusa” nevet kapott. — 1726-ban előfordul ez „a királyi ut, olim Nagy István kapus” címen is.

XVII. E v. r e f. T e m p l o m u t c a, az ev. ref. papi telek alsó végétől Takács Istvánig. 1765, 1781, 1791, 1828, 1843-ban templom utca, — 1635, 1652, 1700, 1825, 1833 ki okmányokban „Szentegyház utca” nevezeten iratott. 1771-ben templom nyugoti utcának is nevezetett. Az előbbinek mintegy folytatása, — miért a „nemes utca” több iratban szentegyház, vagy templom utca nevezet alatt is fordult sokszor elő. — Némelyek a Diákok sikátorával veszik egybe.

XVIII. F e l s ő - h o s s z u u t c a a m a g y a r o k k ö z t, — Ambrus Józseftől Széldy István és Bogáthy Gergelyig. — Hosszu utca nevezet 1650, 1680, 1712, 1764, 1793-ban is előfordul. Sőt már ezen években is meg volt az alsó- és felső-hosszu-utca megkülönböztetés. 1790-ben „Magyarok hosszu-utcaja” elnevezés is iratott. — 1765, 1809, 1823 ba a hosszu utca általán véve egészen, nagy utcának is hivatott. — Ebből Szöcs József polgárm. mellett a luth. káplán lakásáig van egy átjárás, mely 1846-ban „emplomba menő sikatornak” is nevezetett.

XIX. A l a m o r i u t c a, — Pasku Józseftől ki Kozsola Fer. troglodita lakjáiig. — 1801 előtt „Boldi-kapus” néven fungalt, hihetőleg a Boldi család valamelyik itt lakó tagjától, mely család 1646-ban is vizaknai lakos volt. 1809-ben már Ambrus kapusa néven szerepel id. Ambrus Samu rektorától, ki özv. Pongrácz Samuét Szabó Juliánát nőül vevén, az ő jussán e kapus alsó részén levő házasutca örökölte.

Ezen utcából éjszak-keleti irányba vezet ki a vár-hegyre, az ugynevezett v á r a t Székely Sándor ács mellett. — 38, 39 évvel ezelőt Jakó Imre a várhelyen a vár fundamentuma egyrészt megtalálván, sok követ ásott ki onnan.

XX. S z ő l l ő k a l a t t i u t c a, — Vájmón János-tól Konrádt Istvánig (Serfözó Péterig) Mi 1801—1831-ben „Magyarok szőlőhegye alatti kapusnak,” — 1808-ban Szőlők alatti kapusnak, — 1843-ban középszőlők alatti utca is iratott.

XXI. E v. r e f. t e m e t ő u t c a, — Horváth Sándortól Zöldi József s innen a két krumplis között tovább. — Jobbára temető kapus néven fordul elő; 1678-ban temetőkert mellett menőf néven is iratik. De „Középszőlők alatti temető utca” kifejezés alatt is emlittetik 1843-ban.

XXII. F a z a k a s u t c a, — Veszmás Józseftől Ács Andrásig. — Mi 1765-taj „Turu utca” nevet is viselt. — Melynek folytatása:

XXIII. E b s z e g u t c a. — Ennek végében van a „Vesztett kapus,” — mi 1766. márc. 12-én bezaratott s Lakatos Istvánnak adatott házhelyül, — de 1876-ban kinyitattott. — Szabó József királybírónak itt volt majorja, tegla és cserép csináló esűre.

Az Ebszeg utcából régentén vezetett ki egy kapus Jakó Jánostól, ki délfelé a rom. kath. temető mellett, — mi most el van zárva.

Éjszak-nyugatra Sapsy K. lakia mellett Kőnczeg Sándorig a „Priska sikátor,” mely az ugynevezett Priska — vagy Petruczné kapusába vezet fel.

Az Ebszegben régentén katonaviselt emberek közül többen kaptak házhelyet.

(Folyt. köv.)

Vegyes hírek.

— **B. Splényi Henrik** a Bethlen-főiskola jószágigazgatója, a mint mondják, megváltik állásától. Állítólag már egy évvel ezelőtt is megvolt a szándéka, 80 évet meghaladott korára való tekintetből. Az iskolai előjáróság bizonyára megfelelő méltányospensiót fog megszavazni. Hogy ki fogja helyét betölteni s miként fogják pótolni, még nem került nyilvánosságra.

— **Demeter Sámuel** ifj. sz. preszákai körjegyző állomásáról lemondott. Szinte csodálatos, hogy a legjobb megélhetési módot, tisztességes állást nyújtó körjegyzői állomást oly kevésbé veszik az illetők. Szegényebb sorsu, de tehetséges szorgalmas ifjainknak jobb pályát nem ajánlatunk mint ezt, melyen pár év alatt a legjobb szolgálatot tehetnek a községeknek s biztosíthatják magukat és családjukat, különösen most, midőn nyugdíjalapjuk is lesz.

— **A kézségi és körjegyzői nyugdíj szabályzatot** a belügyminiszter jóváhagyta. Az előmunkálatok az alispáni hivatalban már rendben vannak s a körjegyzőkhöz intézendő felhívás legközelebb már ki adatik.

— **A m. igazoló választmány** f. hó 5-én igazolta a december 19-én megválasztott törvényhatósági bizottsági tagokat. Két felszólalás adatott be, az egyik Pásztóhi Ö. ellen, a második a balászfalvi választás ellen. A választmány nem találta eléggé indokoltnak a felszólalásokat.

— **A m. állandó választmány** f. hó 12-én gyűlést tart, melyen a f. hó 30-án megtartandó rendkívüli megyei közgyűlés tárgyait fogja előkészíteni.

— **Az alsófehérmegyei orvos-gyógyszerész egyesület** negyedévi szűkülését, január hó 8-án d. u. 2 órakor Nagyenyeden lakáson fogja megtartani. Bejelentett előadás dr. Winkler Alberttól: Az anaesthesia és desinfectio (érezketlenítés és fertőtlenítés) a fogászatban. Dr. Magyari Károly, elnök.

— **A 40 napos farsang** nem ígérkezik valami különösen élénknek. Az ifjusági táncostályon kívül, melynek lady patronesse b. Kemény Endre orsz. gyűlési képviselő bájos neje szül. Baresay Irma urhölgy, más nagyboldog mulatságra még nem küldtek szét meghívót. A fillér estélyek fogják nemileg pótolni a balokat, melyek egyszerűségük és kedélyességükkel fogva nagyon látogatottak voltak eddig s hiszük — a jótékony célra való tekintetből — ezután is.

— **Gyulafehérvári tudósítók** szerint a vallás és közoktatási miniszter megvizsgálta az ottani gymnasium egypár termék szakértők által, építészeti és egészségügyi szempontból. A gymnasium jelenlegi épülete, ha nem is egészen használhatatlan, de nem felel meg a tanügyi követelményeknek. Szűk is, homályos és elégtelen is. Szinte csodálatos az ember, hogy miként volt lehetséges éppen a püspöki székhelyen elnézni oly sokáig ezt a nélkülözést, midőn Kolozsvártól Aradig nincs kath. gymnasium, hogy ott ahol a püspöki megye központja, káptalanja, papnőveldeje van, legutóljára gondoljanak egy valódi mintagyminasium létesítésére, míg ellenben Sz.-Ujvárhely, Brassóban ahol pár évig még lehetett volna várni, mert más intézetek is vannak, nagy költséggel emelték az új épületeket. Örömmel haljuk, hogy valahára — ezek után — a püspöki központ is megfelelő gymnasiumi épületet nyer. Lebontják a régi tres jesuita templomot, mely eddig katonai raktár volt, lebontják a mellette levő célszerűtlen kis épületet és újat, díszes, célszerűtlen fognak építeni. Valódi mintagyminasium kell ide, fineveldevel, jó konvikttussal, mely a legjobb tanítási és nevelési rendszerrel neveljen tanult, derek fiakat a hazának. Igaz ugyan hogy ez az épület, ha nem a várban, hanem a városban építenék, rendkívül emelné a várost, míg így, kivált téli időben, bizony nehéz a szegény kütiakó tanulóknak a városból feljárni; de ezen változtatni, különösen pénzügyi okok miatt aligha lehet. Fődolog, hogy valódi mintaintézet legyen, s e végből, akiktől telik, ne sajnálják a költséget, mert jó vezetés mellett gazdagon fog kamatozni. Éppen ily arányban volna szükség az apácák vezetése alatti nőnevelde fejlesztésére is. Ha oly intézettel emelnék, mint Budapestten az Angol kisasszonyoké, vagy a Sacrecoer testvéreké, nem is szólna a világi igen jeles intézetekről, előkelő családink nem vinnék Lipcsébe, Bécsbe, Drezdába stb. leányukat. Kisebbségi, elemi, sőt polgári leányiskola van most majd minden városkában, ezek felébe kellene egy igazán felsőbb leánynevelde szervezni, mely nagy hiányt pótolna messze földön, különösen az erdélyi részeken.

— **A nagy havazás** országszerte nagy akadályokat okozott a vasuti közlekedésben, f. hó 5-én pl. a brassyói vegyes vonat d. u. fél 2 óra helyett 7 órai késedelemmel érkezett be a roppant hófúvások miatt.

— **Farkasok** járják be a zord tél folytán az enyedi határt, de vesztőkre, mert már négy jól megtermett példány hullott el az utjokba tett mérgezett hústól egy meg gondolatlan rókaival együtt.

— **Műkedvelők előadása.** Az ujjlag megalakult aprubányai műkedvelő-társaság, hátralekös költségeinek

törlesztése céljából dec. hó 27-én táncsal egybekötött színi előadást rendezett, ez alkalommal színre került Csiky Gergely, korán elhunyt színmű írónak „a jó Fülöp“ c. 3 felvonásos vígjátéka. Örömtől eltelve konstátáljuk, hogy az előadás úgy erkölcsileg, valamint anyagilag szép sikerért el. A darab sikerében oroszán része van tiszt. Mózes Mihály urnak, mint a társulati elnöknek, ki nem kimélve időt s fáradságot, mindent megtett arra, hogy kitűnő erők közreműködésével a darab a koszerus költő felfogása — és érzése szerint a siker undeánára jusson. Az aránylag kis termet tolongásig megtöltő közönség az egész előadás alatt igen jól mulatott s tetszésének, meglegedésének nem egyszer adott zúgó tapssal kifejezést. Ugy a nő, valamint a férfi szereplők tapintatos játékkal dícséretre méltóan oldották meg feladatukat. Ezért úgy tiszt. Mózes Mihály urnak gondos és szakavatott vezetéséért, valamint a közreműködő hölgyek és uraknak a nyújtott élvezetért forró köszönetet szavazunk, azon óhajjal, vajha mentől előbb szerencsések lehetnének még egy ehhez hasonló élvezetben részesültenni. Az előadás végeztével pedig a vigaugulatba hozott közönség Grábu Ferencz kitűnő zenéje mellett — táncra perült s csak az éjjel utáni órában hagyta el fesztelen jókedvben a színpot. A mérsékelt helyarákhoz képest a tiszta bevétel 48 frt 40 krt volt; kiadás pedig a multkori előadással együtt 22 frt 86 krt, maradt tehát összesen 25 frt 45 krt tiszta jövedelem a társulat pénztára javára. A hölgyek közül közreműködtek: Mózes Mihályné (Mária), Sidló Ida (Klára), Szigethy Ilona (Ottil), Sidló Etelka (Adél) és Szabó Erzi (Marsca); az urak közül: Iucze Kalmán (Bernai Fülöp), Nemes Nagy Dénes (Góth), Tritán Aurél (Vathay), Pórch Lipót (Déri) és Lóvy Benjamin (Adolf).

— **1892. év dec. hó 17-én** tartott theologiai estély bevétel 142 frt, kiadás 75 frt 51 krt; a tiszta jövedelem tehát 66 frt 49 krt. — Felülfizetni sziveskedtek: Baldi Károly 2 frt, Balla Béla 60 krt, Balla Istváné 20 krt, Balogh János (Tóvis) 1 frt, ilj. Cirner József 1 frt, Folyovich Sándor 40 krt, Gyalai Károly 60 krt, Janesó Sándor 20 krt, Jónás Gyula 60 krt, dr. Jeney Elek 80 krt, dr. Matyas Mihály 80 krt, Nagy Károly (Brasso) 1 frt, Papp János 1 frt, Popp Ilyés 30 krt, Samuel Aladár 30 krt, Sándor Miklós 40 krt, Farczadi Sándor Miklósné 60 krt, Török János 40 krt, Varó Ferencz 40 krt, Zeyk Károly 40 krt. — Fogadják a szives feltulfizetők ez uton is forró köszönetünket. A rendező-bizottság.

— **Munka halmaz miatt** késett e nyilvános számadás és köszönet. A mult 2892-ik év december hó 24-én d. e. 10 órakor tartott meg a helybeli kisedevő intézetben a karácsonya ünnepély a ngos. tanfelügyelő és számos szülők jelenlétében. Az ünnepély kimagasló főmozzanatát képezte a kisedevők buzgó imája, szívhez szóló éneke, s az általános öröm és meglegedés, mi a kisedevők egész valójan tükröződött. És ezen általános öröm és meglepetes oly maradandó nyomokat hagy maga után a kisedevők szívében, a mi Urunk Jézus születésének emlék-ünnepén, a mi a későbbi vallás erkölcsi nevelésnek biztos alapja leand. A szeretet és jótékonyág eme karácsony-fajának gazdag gyümölcseit, a jótékonyág kultuszában gyakorlott, tiszteletre méltó, következő nemes szívek hordták össze: özv. br. Kemény Dezsőné, özv. Zeyk Károlyné, özv. Zeyk Miklósné, br. Kemény Gyuláné, br. Kemény Györgyné, br. Bauffy Kazmárné, Szász Józsefné és Gáspár János 2—2 frt, br. Kemény Kalmáné 4 frt, Kovrig Tivadarné 5 frt és Kovrig Tivadar 10 frt. Továbbá Popp Györgyné, Török Bertalané, Papp Gyuláné, Folyovich Sándorné, Bisztricsányi Lajosné, dr. Magyar Karolyné, Müller Mihályné, özv. Veres Miklósné, Benedek Sámuelné, Vajna Janka, Tökés Imreóné, Berde Sándorné, Kovács Józsefné, ilj. Winkler Jenusné és Munkácsi Zsigmondné 1—1 frt, öző. Izai Gergelyné és Rethi Károlyné 60—60 krt, F. Fodor Miklósné, Scheidel Józsefné, özv. Löcsy Sp. Lajosné, Seprenyi Jánosné, ilj. Sándor Miklósné, dr. Winkler Albertné, Gunfeld Davidné és Ürmösiné önga 50—50 krt. Továbbá Straub Jánosné 40 krt, Feiler Farkasné 30 krt. Heisikovits Lipotné 20 krt. Összesen 56 frt 10 krt. Targyakat adtak: a szegénytanulókat segélyező egyesület ajándéka 5 rend ócska finított, Jakab Karolyné egy rend leányöltöny 3 sapka, Harmath Miklós cukorkákat, szt. Janoz kenyeret, 16 drb. narancsot, Bisztricsányi Lajos cukorkákat, szt. Janoskenyeret, tügöt és 20 drb. narancsot. özv. Izai Gergelyné 25 drb. süteményt, id. Kun József egy félikilo mandulás süteményt, Albrechtovich Alfrédné 100 drb. pogácsát, Ürmösiné önga 2 zsebkendőt és tíz drb. süteményt. A fenn jegyzett összegből vétetett — a számlák igazolása szerint — a szegénysorsu kisedevők felruházására 9 pár lábbeli, 18 téli kötötnek való, 24 drb. téli kendő. Továbbá 60 drb. buba, 36 drb. vegyes játék tárgy, 80 drb. zsebkendő, 1 véka alma, egynegyedvéka dió és a már meglevő 36 drb. narancshoz, hogy mindenkinék egyformán jusson, még vettünk 44 darabot. És így 80 kisedevő lett ellátva a karácsonya angyalhozta ajándékaival. Fogadják a kegyes adakozók az intézet halás köszönetét, az ártatlan kisedevők örömét és a szegény szülők hála köszönetét. Az isten áldása legyen velők.

Nagyenyed, 1893. január 6-án, Szendi Grohman Károly kisedevő.

A szegény tanulók felruházására adakoztak a Krizmanits Vilmosné és Mecsér Józsefné öngyűságaik által az „Alsófehérvári“ széthordott ivon: Mecsér József 1 frt, Mezei Karolyné 50 krt, Megyes Bálintné 1 frt, Müller Antalné 50 krt, Székely Jánosné 20 krt, Spangenberg Gyuláné 30 krt, Varga Márton 50 krt, Makovicska Mátyás 1 frt, Kis Mártonné 1 frt, Czinege Ferencz újabban 50 krt, Matyas Sándorné 60 krt, Mecsárné 1 frt, Bierbauer István és Bierbauer Istvánné 2 frt, Krizmanits Vilmosné 1 frt, Krizmanits Vilmos 1 frt, Mecsér Gizella 10 krt, Mecsér Endre 10 krt, ilj. Mecsér József 10 krt, Adorné 50 krt, Dancs Mozesné 50 krt, Váralyai Pető 40 krt, Margóján Demeter 20 krt, Szatmári Mózes 20 krt, Imre 20 krt, X. Y. 30 krt, Pásztori Vilmos 20 krt, Zudor S. 30 krt, Teesi István 20 krt, Takács István 10 krt, Bach Jakab 10 krt, Böhm 20 krt, Baráczy Albert 40 krt, Deák András, Lándori Mózes, Seres Miklós 20—20 krt, Banka István, Tamás Károly 10—10 krt, Melácz János 20 krt, Boesárdi György, Meggyesi József, Simándi Boldizsar, Szatmári János 10—10 krt, Deák Mihály 20 krt, Puskás Károly 20 krt, Horváth Mihály 10 krt. Rogyan László 20 krt, Barabás Márton, Szász János, Varó Lajos 10—10 krt, Diószeghy 50 krt. „A honvéd tisztikar“ 5 frt, Dezső Zsigmond 1 frt. Adakoztak továbbá: Sarkadi András 1 frt, Fenichel Jakabné újabban 7 drb. ruha, Jakab Károly az ócska ruhadarabokat díj nélkül alakította át, mely munka 5 frt értéket képvisel. Fogadják a szives adakozók körün hála köszönetét. Nagyenyed 1892 dec. 20. Szilágyi Farkas köri elnök.

Csarnok.

Visszaemlékezés 1848—1849-re.

Irtá egy szemtanu.

Ha a férfikor tetőpontját elértük és további emelkedés helyett kényszerítve vagyunk már lefelé haladni, rendkívül jól esik vissza pillantani azokra a rég elmúlt időkre, a melyek már messze tavolból intenek felénk.

Eszünkbe jön gyermek és fiatalkorunknak eltörölhetetlenül álló egyes kimagasló eseményei.

Az ifju kebelben fellobbant láng a honszeret, ki nem alszik soha, hanem vezértányul szolgál a férfi és az agkorban is.

Sajnálkozva kell bevallanom, hogy a kor legmagasabb pontját bizony én is átléptem már és lassan lassan lefelé csúszogok. És ha vissza akarok tekinteni, a hátam megitt alió és már átlett magamat nem engedni, hogy tisztán lássam mindazt, a minek a multban szemlélője, sokszor részese valék. Nagyon sok dolog annyira elmerült a messze homályba, hogy csak egyes eszesok meredeznek ki a feladás tengeréből, melyek az emlékezet sugarával alig-alig világíthatók meg.

Igy elmerengve eszembe jön a dicső 1848—1849-ik év — Magyarországnak ujja születése. Hol van az a költő vagy tudós, a ki annak az időnek történetét méltóan megírja?

Sokkan próbálgatták már, de ez talán csak az utókornak fog sikerülni, a midőn higgadtan és igazabban lehet az eseményeket s az események hőseit megbírálai. A résztvevő szereplő reudosen csak a saját egyéni néztek ad kifejezést.

Én azonban nem akarok világtrónikát írni; — nem hivatásom, keveset is értek hozzá, de ha megengedi a szives olvasó és elnézéséről előre biztosít, úgy elmondanék egyet-mást 1848—1849 ról, a mit magam látam és a melyek története mélyen bevásódott emlékezetembe.

* * *
Az 1848-ik évi balszerencse megfordult a csatáren, és 1849-ben dicsősegtől rogyogtak a magyar vitézség fegyver tenyei.

A magyar hadsereg közeledett Tiszától Budapest, illetőleg akkor még csak Pest-felé. Az aprilisi vereségek folytán a németek Isaszeg környékéről Pesten át Budára húzódtak egyenként is hosszabb csapatokban. A nagyobb csapatok rendszeren éjjel vonultak át.

Aprilis 24-én gyönyörű tavaszi nap viradt reánk. A természet felébredt és a magyar ember szívében a reménység szinte ébredni kezdett. Valami titkos elfojtott öröm mutatkozott az emberek arcán. Senki sem mondta, hogy örökl és mégis mindenki leolvasta mások arcáról. Még csak kis diák voltam, de azért az iskolában erősen politizáltunk és szerettünk volna már mindenben részt venni. Nem is igen maradtunk el, a városban előfordult dolgoktól, különösen ha valahol lármázni — ordítani kellett, rendszeren ott voltunk.

Fennt említett napon jókor reggel mozgalmas járás kelés és beszélgetés az utcán, (a József városba laktunk) ébresztette fel édes atyámat; felkel és kinéz az ablakon megnézni a mozgalom okát.

Ablakunk alatt a következő jelenet játszódott le.

„Közérdek”

A belvárosból visszafelé haladva, ment két pestme-gyei pandur hangosan diskurálva; a Kőbánya felől pedig jött egy horvát katona fáradt léptekkel, és lélekben ide oda nézve. Alig, hogy egymás mellett egy néhány lépésnyire elhaladtak, az egyik pandur hirtelen megfordul és szalad a katona után, a mint elérte, megkapja hátulról a válán levő fegyvert, le rántja és egy hatalmas ütést mér a puskával a Jellassich katona hátára. A vitéz katona megjéj, fegyverét ott hagyva futásnak esett. A hajdu pedig vállára kapja katonásan a puskát, egy vig nórára gyujtva pajtásával folytatja útját.

Édes apám miudjárt észrevette, hogy milyen szél fúj oda kint; szonnal felzavartott az egész házinép. Már 6 órákor reggel a belvárosban bolyongtunk. Talpon volt Pest városának majdnem összes lakossága. Öröm és megelégedést sugárzott minden arcról.

A menekülő osztrák és horvát katonák egész éjelen köröztül vonultak Pesten át Budára a régi hajóhidon, és az utolsó, a kik ámentek, minden egyes hidhajóba meggyújtott szurokkoszorút hajítottak, úgy hogy a mint átrétek Budára, az egész hajóhid lángban állott. Borzasztó szép látvány volt. A Dunát elzárta egy égő keresztkorlát, melynek magasra csapó lángjai vérpírosra festék a hullámokat. Elveel kezdte meg Hentzy a rombolást Pesten, — de az égő hid örömtűz volt nekünk, mert Pest felszabadult az idegen katonai elfoglalás alól és Magyarország fővárosában ismét a magyar lett az ur!

Alig, hogy a németek behúzódtak Buda várába, Rákos felől a kerepesi uton bevonultak az első magyar huszárok. A nyilvánuló örömet és lelkesedést lehetetlen leírva. Ünnepi hangulat uralkodott minden felé. A házakat és ablakokat drága szőnyegekkel és virágokkal kezdték díszíteni. Az elrejtett nemzeti lobogók előkerültek és kitűztek. Nem dolgozott senki, mert országos ünnep volt. A huszárok 3—4 szar egy csapatba bejárták az utcákat, mindenhol, éljenazra szívesen üdvözölve. Szép hölgyek lángoló pillantások kíséretében szórták a virágokat a huszárokra.

A legtöbb házbanszalt terítettek és mindenki szívesen látott vendég volt. különösen a huszároknak volt jó dolguk. Megtörtént, hogy a sugar legényt leszállították a lóról és össze-vissza csókolták.

A sok kérdésnek és feleletnek nem volt se hossza se vége, képzelhetni, hogy hány Hary János volt köztük.

Ez volt Pesten a szabadság hajnalának második ébredése. Az öröm azonban nem tartott sokáig, mert csak hamar ismét toronyosult a sötét felhők a magyar szabadság egén. Még itt-ott felvillant időnként egy kis világosság, de ez csak pillanatnyi fényugár volt és azután reánk uhezedett a sötétség és szomorúság.

Egy ilyen pillanatnyi öröm volt Budavár bevételé. Már előbb említettem, hogy április hóban elvonult az osztrák hadsereg Pest—Budáról, Budán azonban ott maradt Hentzy generális varparancsnoknak 4—5000 emberrel.

Április 24-én és következő napokban berukkolt a magyar armádia Gödöllő és Komárom vidékéről. Április 29-én érkezett Budára Kuzics parancsnoksága alatt a III-ik hadtest. Miután az összeköttetés Buda és Pest közt a hid elégetésével megszűnt, Buda alsóvégén a Csepel-szigetnél egy új hid veretett a katonaság által és egész Buda környéke elfoglaltatott a magyarok által.

Május 2-án érkezett Görgey, mint főparancsnok. Május 3-án fellett Hentzy szólítva, hogy adja át a várat, ő azonban azt megtagadta és azonnal kijelentette, hogy szükség esetben Pestet is lövöldözni fogja.

Május 4-én d. e. 10 órákor épen kiesztettek benünket a piaristák az iskolából, midőn 3 ágyulóvész szó-lalt meg. Ez volt a jelzés, hogy a várat ostromolni fogják.

A három lövés rettenetes zűrzavart idézett elő Pesten. Péntek volt és hetivásár; a megrémült nép egyszerre kezdett futni, kiábalni. A boltokat bezárták, a hetivásárnak vége lett. A gondos szüle haza szaladt és megijedt családjával várta a bekövetkezendőket. A merészebbek és gondatlanabbak összecsozódtak a Duna parton, azok közt természetesen én is ott voltam. Visszafojtott lélekzettel leste mindenki, hogy mi lesz már a vége? — De Budán csönd volt és rövid idő múlva elszűntek az emberek. Mink is bátyámmal haza ballagtunk.

Az ebéd ideje eljött és épen javába fogyasztottuk a pénteki bójtós haluskát, midőn úgy egy óra körül újra megszólaltak az ágyuk.

De ez már nem volt felhívás, hanem a kis sváb-hegyre elhelyezett magyar tüzérség elkezdte működését.

Az egész város újra mozgásba jött. A félnépbek ottthon maradtak és elzárták a kapukat, a kíváncsiabbak és merészebbek kikukkantak a Duna-partra és a délelőtti esődület ismétlődött oly annyira, hogy a régi sóházról a lánchidig a Duna part tömve volt emberekkel, tűnődve vajjon nem lehetne-e azt a borzasztó színjátékot, mely történelmünkben „Budavár ostroma” név alatt lett megörökítve, innen végig nézni? — De a bizonytalan várakozásnak nemsokára vége lett. Alig, hogy a magyar ágyuk élékebben kezdtek tüzelni a vár felé és onnan visszazonva lett a tüzelés, csak hamar irányt tévesztett az ágyugolyó és nem az ostromló ellenség felé reptül, hanem a pesti

Duna parton összecsozódtak bámuló népmeg közé csoport. Hentzy, a hős védelmező, megtartá ígérteit, hogy össze-löveti Pestet.

Az első golyó a piaristák Duna parti épületnél esapott le, de tudtommal kár emberbe nem esett. E nem várt esemény általános rémületet idézett elő, de ez csak egy percig tartott. A sok ezer ember egy pillanat alatt nem futott, a Duna part üres lett és az egész ostrom alatt nem igen volt kedve senkinek a hősie színlelőadást a Duna parttól végig nézni.

(Folyt. köv.)

Gabona és hus árak

Nagyenyeden, 1893. év. január hó 7-én.

Egy hektoliter tisztabuza	—	5	frt	20	kr.
„ „ elegy „	—	4	„	50	„
„ „ rozsa —	—	3	„	80	„
„ „ kukoricza —	—	3	„	—	„
„ „ zab —	—	2	„	—	„
Marha hus kilója	—	—	—	48	„
Borju „ „	—	—	—	44	„
Sertés „ „	—	—	—	40	„
Berbécs „ „	—	—	—	28	„

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Henneberg G. (os. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen; sima, csikos, kockázott és mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájceba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kr bélyeg ragasztandó. (1)

457. szám — 1892. b. v.

Arverési hirdetmény.

Alólt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a n. enyedi kir. járásbírósiág 3411/1892. sz. végzése által gy. fehérvári takarékpénztár végrehajtójává Molnár József és társa tóvisi lakosok elleu 190 frt tőke, ennek 1891. év szeptember hó 8-ik napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékal követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 440 frtra becsült 3 drb. fehér szőrű tehén alattuk levő bornyukkal, 2 pej szőrű lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3773/1892. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Tóvisen a község előjáróság házában leendő eszközésére 1893. január 18-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107-ik §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Kelt N. Enyeden 1892. dec. 29.

GAJZÁGÓ SIMON, kir. bírósági végrehajtó.

3010—1892.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbírósiág, mint telekkönyvi hatóság által közzétették, hogy Tóbiás Sándor és társai végrehajtónak Angel Vaselle és Tuisán Ilina végrehajtást szenvedő elleni 264 frt 11 kr tőke, ennek 1891. szeptember 3-tól járó 6% kamatai, 78 frt 15 kr eddigi és felmerülő költségek behajtása végett az abrudbányai kir. bíróság területéhez tartozó mogosi községi 375. tjkvben foglalt következő ingatlanokból Angel Vaselle $\frac{2}{3}$ rész jutalékára. 1. s. 2724. hrsz. szántó bé. és ká. 5 frt, bp. 50 kr. 2. s. 2815. hrsz. szántó bé. és ká. 53 frt, bd. 5 frt 30 kr. 3. s. 3044. hrsz. legelő bé. és ká. 50 kr, bp. 5 kr. 4. s. 3894. hrsz. kaszáló bé. és ká. 2? frt, bp. 2 frt 20 kr. 5. s. 3411. hrsz. szántó bé. és ká. 28 frt, bp. 2 frt 80 kr. 6. s. 3502. hrsz. szántó bé. és ká. 15 frt, bp. 1 frt 50 kr. 7. s. 3515. hrsz. szántó bé. és ká. 14 frt, bp. 1 frt 40 kr. 8. s. 3572. hrsz. szántó bé. és ká. 6 frt bp. 60 kr. 9. s. 9119. hrsz. legelő bé. és ká. 1 frt, bp. 10 kr. 10. s. 9142. hrsz. szántó bé. és ká. 2? frt bp. 2 frt 20 kr. 11. s. 9265. hrsz. szántó bé. és ká. 30 frt, bp. 3 frt. 12. s. 9247. hrsz. szántó bé. és ká. 2 frt, bp. 20 kr. 13. s. 9273. hrsz. szántó bé. és ká. 3 frt, bp. 30 kr. 14. s. 9593. hrsz. kaszáló bé. és ká. 4 frt, bp. 40 kr. 15. s. 9515.—9518. hrsz. kaszáló, 9519. hrsz. malomhely és 9521., 9526., 9527. hrsz. kaszáló bé. és ká. 576 frt 25 kr, bp. 57 frt 62 kr. tartozékai Mogos községben a község házában megtartandó nyilvános bírói árverésen 1893. február 3-án d. e. 10 órákor becsáron alól is a becsár 10%-ának a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni.

Vevő a vételárnak egyharmadát 15 nap alatt, az árverés jogerőre emelkedésétől számítandólag második harmadát ugyanonnan számítva 30 nap alatt, harmadik harmadát ugyancsak onnan számítva 45 nap alatt és ugyanazon naptól számítandó 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál a 39425. sz. igazságügyi miniszteri letéti szabályrendelet értelmében befizetni.

E hirdetménnyel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tkvi hatóság és Mogos község előjáróságánál tekinthetők meg. A kir. járásbírósiág, mint telekkönyvi hatóságtól.

Abrudbányán, 1892. évi október hó 15-én

KILYÉN, kir. albiró.

Értesítés.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy

Nagyenyeden, fűtér 12. sz. a.

gép műhelyt

nyitottam,

melyben mindennemű gazdasági gépek, kutszivattyúk, tűzfeeskendők, vas vagy vegyes szerkezetű nyalábfűrészek, műmalom, gőzgép, gőzeséplőgép és egyáltalában minden a gépszakba vágó munkát, felszelést és javítást elkészíték és törekedni fogok minden reám bízott munkát gyorsan, a lehető legjobban és jutányosan elkészíteni.

Ezen fentebb említett munkálatok elkészítésében Osztrák és Magyarország leghiresebb gyáraiban szerzett sok évi tapasztalataim folytán remélem, hogy a n. é. közönség teljes megelégedését meg fogom nyerni.

Minden a gépszakba vágó munkálatok kivételére ajánlja magát

kiváló tisztelettel

2—2 SZOMBATH SAMU.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyserűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegségek tüneteit: étvágytalanság, gyomorégőség, házgas lehellet, felfúvtság, savanyú felbőfőgés, hasmenés, gyomorfégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs, szűküles.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejéjásánál, a menyvnyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételkékkel és italokkal gúfisták, májbajok és hámorhoidcánál.

Említett bajoknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg a 70 kr.

Magyarországi foraktár:
Török József gyógyszerész
Budapest, Király utca 12. sz.

A végzet és aláírást tisztelesen tessék megtekinteni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valóságát bizonyítom”.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók

Nagyenyeden
Kovács József gyógyszerész urnál
(4—43.)

Sz. 2597—892

kg.

Pályázati hirdetmény.

Törvényhatóságilag jóváhagyatott szabályrendelet alapján, Verespatak nagyközségbe évi 300 frt fizetéssel járó községi végrehajtói állomásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat kik ezen 300 frt évi fizetéssel járó állomást elnyerni ohajtják, szabászerűen saját kezűleg irt folyamodványaikat hozzám 1893. évi január hó 10-ig adják be.

A 300 frt évi fizetés havi utólagos részletekben vehető fel a község pénztárából.

A választás 1893. január hó 11-én d. u. 3 órákor fog megtartani Verespatak község házában.

Verespataki járás főszolgabírája.

Verespatakon 1892. év december 15-én

Imreh Károly,

3—3

főszolgabíró.

539. szám 1892.

Arverési hirdetmény.

Alólt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a n. enyedi kir. járásbírósiág 420/1892. számú végzése által Csorstea Afrim végrehajtójává Paczalkai lakos Rosiu Alexandru és társai ellen 299 frt 20 kr tőke, ennek 1891. év november hó 7-ik napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékal követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 480 frtra becsült 2 ökor, 1 ló, 1 lószékér és 18 drb. jubból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4506/1892. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Paczalkán a község előjárósága házában leendő eszközésére 1893. év január hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagyenyeden 1892. december hó 31. napján.

GAJZÁGÓ SIMON, kir. bírósági végrehajtó.